Teknologiateollisuus

2.11.2020

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Viite: Lausuntopyyntö 21.10.2020

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto on pyytänyt Teknologiateollisuus ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2021 (HE 146/2020 vp) ja erityisesti sen pääluokasta 32, joka sisältää toimenpiteitä hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunto ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Tausta: Teollisuuden vähähiilisyystiekartat

Teknologiateollisuus on sitoutunut Suomen hallitusohjelman mukaiseen hiilineutraali Suomi vuonna 2035 -tavoitteeseen. Tuemme myös Euroopan unionin tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä ja komission ehdotusta kiristää EU:n päästövähennystavoitetta vuodelle 2030.

Näkemyksemme mukaan kunnianhimoinen ilmastopolitiikka luo kysyntää teknologiayritysten tarjoamille kestävän kehityksen mukaisille ratkaisuille. Teknologiateollisuuden kesäkuussa 2020 valmistunut vähähiilisyystiekartta (https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/kestava-kehitys/teknologiateollisuuden-vahahiilitiekartta-ratkaisuja-ilmastohaasteeseen) osoittaa, että teknologia-alan yritykset pystyvät vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä erittäin merkittävästi ja tarjoamaan samalla Suomelle globaalia vientipotentiaalia kymmenien miljardien arvosta. Suunnittelu- ja konsultointiyhtiö Afryn laatiman tiekartan nopeutetun teknologisen kehityksen mallissa teknologiateollisuuden omat päästöt laskevat 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Toimialan päästövähennyskeinoista monet perustuvat prosessien ja koneiden sähköistämiseen, energia- ja materiaalitehokkuuden parantamiseen, kiertotalouteen sekä digitaalisten ratkaisujen käyttöön.

Tiekarttojen toteutuminen nostaa olennaisesti vähähiilisen, hinnaltaan edullisen ja toimitusvarman sähkön tarvetta teollisuudessa.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Sähkövero

Energiaverojen osalta hallituksen talousarvion tärkein esitys on teollisuuden sähköveroluokan II alentaminen EU:n energiaverodirektiivin sallimalle minimitasolle eli 0,05 senttiin/kWh vuoden 2021 alusta. Veron alennus koskee kaikkea teollisuutta, ei vain sähkövaltaista raskasta teollisuutta. Muutos on erittäin tervetullut ja edistää teollisuuden sähköistymistä, joka on keskeinen osa teollisuuden muutosta kohti vähähiilisyyttä. Alennuksen ulottamisella koko teollisuuteen on myös suuri periaatteellinen merkitys.

Suurten konesalien sähkövero alennetaan myös EU:n minimitasolle, jolloin Suomen kilpailukykyä parannetaan konesalien sijaintimaana muihin maihin verrattuna. Suurten akkujen kaksinkertaisesta sähköverosta luovutaan ja kaukolämpöä tuottavien lämpöpumppujen sähköverosta luopumista tutkitaan. Teknologiateollisuus kiirehtii lämpöpumppujen veropäätösten tekemistä heti, kun asiaan liittyvät EU-säädökset saadaan selvitettyä.

Energiaveron palautus

Veronalennusta kompensoi valtion talouden kannalta energiaveroleikkurista luopuminen ja fossiilisten polttoaineiden veron korotus. Muutoksen myötä energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksesta poistuisi automaattisesti noin kaksi kolmasosaa, kun veroa ei palauteta enää sähköstä. Jäljelle jäävästä energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksesta luovuttaisiin vuoden 2021 alusta alkaen neljän vuoden määräajassa siten, että vuodelta 2025 yritykset eivät enää ole oikeutettuja palautukseen.

Esityksen mukaan palautuksen poistaminen toteutettaisiin niin, että eniten nettoverorasituksen nousua kohtaavien yritysten energiaverorasitus nousisi voimakkaammin vasta siirtymäkauden loppupuolella. Lisäksi tuen määrän alentaminen toteutettaisiin näistä lähtökohdista mahdollisimman tasaisesti. Muutokset kannustaisivat energiaveron palautuksen piirissä olevia toimijoita päästövähennyksiin lähitulevaisuudessa, ja antaisivat niille aikaa sopeutua muutoksiin.

Vaikka nyt annetussa hallituksen esityksessä siirtymäajaksi on esitetty viisi vuotta, on se ehdotettu toteutettavaksi tavalla, joka tosiasiallisesti merkitsee joidenkin yritysten osalta tätä viittä vuotta merkittävästi lyhyempää siirtymäaikaa. Nettoverorasituksen painottuminen siirtymäkauden loppupuolelle hallituksen esityksen tarkoittamalla tavalla toteutuisi varmemmin, jos palautuksen kynnysarvojen nousu tapahtuisi alussa pienemmillä vuosinousuilla kuin kauden lopussa.

Päästökauppakompensaatio ja teollisuuden sähköistämisen tuki

EU:n päästökauppa nostaa sähkön markkinahintaa kaikissa EU-maissa. EU:n valtiontuen suuntaviivoissa on suositeltu jäsenmaille päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointia jäsenmaiden kansallisista budjeteista sähköintensiivisille teollisuuden aloille, jotka ovat hiilivuotouhan alaisia. Näitä ovat esimerkiksi metallienjalostus, metsäteollisuus ja osa kemianteollisuudesta. Nämä teollisuudenalat muodostavat Suomen vientiteollisuuden rungon ja siksi on tärkeää, että Suomessa on päästökauppakompensaatio käytössä. Kompensaatioon on 2021 talousarviossa varattu 121 miljoonaa euroa.

Päästökauppakompensaatiosta luovutaan vuonna 2022 ja se korvataan teollisuuden sähköistämistuella. Teknologiateollisuus pitää sähköistämistukea tärkeänä energiaintensiivisen teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn, hiilivuotoriskin hallinnan ja vähähiilisyyskehityksen kannalta. On tärkeää, että uusi tuki noudattaa EU:n valtiontukien suuntaviivoja mahdollisimman tarkasti. Lisäksi on huolehdittava, että päästöoikeuden hinnan noustessa myös tuki nousee vastaavasti. Suomen etujen mukaista on kanavoida tukeen EU:n valtiontukien suuntaviivojen sallima enimmäismäärä.

Energiatuki

Energiatukea voidaan käyttää uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseen, hajautettuun sähköntuotantoon kuten tuulivoimaan ja aurinkoenergiaan, liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämiseen ja energiatehokkuutta parantaviin hankkeisiin. On tärkeää, että painopiste on uuden energia- ja vähähiiliteknologian edistämisessä. Lisäksi energiatuella edistetään suomalaisen energiateknologian kaupallistamista ja tässä suhteessa on erittäin tärkeää, että sitä suunnataan suurten Suomessa toteuttavien demonstraatiolaitosten toteuttamiseen. Demonstraatiolaitoksilla on tärkeä referenssiarvo vietäessä suomalaista energia- ja vähähiiliteknologiaa kansainvälisille markkinoille. Energiatukeen on varattu 160 miljoonan euron myöntövaltuudet, mikä merkitsee reipasta tasokorotusta aikaisempiin vuosiin verrattuna. Korotusta vuoteen 2020 verrattuna on 50 miljoonaa euroa. Teknologiateollisuus ry pitää tätä tasokorotusta erittäin tarpeellisena ja tervetulleena.

Lisätiedot:

Johtaja Helena Soimakallio,helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi ja puhelin 040 550 7706

Johtava asiantuntija Martti Kätkä, martti.katka@teknologiateollisuus.fi ja puhelin 050 380 4496